



**R O M Â N I A**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**  
**CABINETUL PREȘEDINTELUI**

*Palatul Parlamentului*

*Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România*

*Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480*

*Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro*

**Dosar nr.449A/2003**

**Nr.4794**

**16 octombrie 2003**

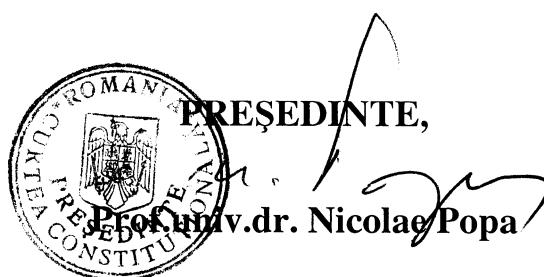
**Domnului**

**NICOLAE VĂCĂROIU**  
**PREȘEDINTELE SENATULUI**

Vă trimitem, alăturat, spre informare, Decizia Curții Constituționale nr.385 pronunțată la data de 15 octombrie 2003, asupra sesizării de neconstituționalitate a Legii de revizuire a Constituției României, formulată de un număr de 27 de senatori, în temeiul art.144 lit.a) din Constituție.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,  
prof.univ.dr. Nicolae Popa



**ROMÂNIA**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

**Dosar nr.449A/2003**

**Decizia nr. 385  
din 15 octombrie 2003**

**asupra sesizării de neconstituționalitate a Legii de revizuire a Constituției  
României**

Curtea Constituțională a fost sesizată, în temeiul dispozițiilor art.144 lit.a) din Constituție, de 27 de senatori aparținând Grupului parlamentar al Partidului România Mare, în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra Legii de revizuire a Constituției României.

Potrivit tabelului cuprinzând semnăturile autorilor sesizării de neconstituționalitate, cei 27 de senatori sunt următorii: Dumitru Badea, Angela Mihaela Bălan, Ioan Aurel Rus, Gheorghe Acatrinei, Ionel Alexandru, Corneliu Bichineț, Constantin Bîciu, Gheorghe Bunduc, Gheorghe Buzatu, Ion Cârciumaru, Eugen Marius Constantinescu, Carol Dina, Valentin Dinescu, Viorel Dumitrescu, Eugeniu Constantin Florescu, Constantin Găucan, Ilie Ilașcu, Nicolae Iorga, Mihail Lupoi, Ion Marcu, Ștefan Gheorghe Mărgineanu, Mircea Mihordea, Ioan Paștiu, Nicoale Pătru, Ilie Petrescu, Mihai Ungheanu, Gheorghe Zlăvog.

Sesizarea a fost trimisă Curții Constituționale prin adresa nr.L297 din 9 octombrie 2003 a Secretarului general al Senatului și a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.4657 din 9 octombrie 2003, formând obiectul Dosarului nr.449A/2003.

Sesizarea înaintată Curții cuprinde critici de neconstituționalitate cu privire la adoptarea Legii de revizuire a Constituției prin încălcarea procedurii prevăzute la art.147 alin.(1) din Constituție și cu privire la revizuirea dispozițiilor prevăzute la: art.1 alin.(4) și

(5); art.4 alin.(1); art.11 alin.(3); art.16 alin.(4); art.19 alin.1<sup>1</sup>; art.21 alin.(4); art.23 alin.4, alin.4<sup>1</sup>, alin.4<sup>2</sup>, alin.4<sup>3</sup>; art.33<sup>1</sup>; art.35<sup>1</sup>; art.37 alin.(1); art.38 alin.(1) și (2); art.39 alin.2 lit.a); art.41 alin.2; art.55 alin.(2); art.62 lit.f); art.69 alin.(2); art.72 lit.p) și r); art.73<sup>1</sup> alin.(2); art.91; art.114 alin.(4<sup>1</sup>); art.117 alin.(1) și alin.(2); art.118; art.119 alin.(1) și alin.(2); art.122 alin.(1), alin.(2) și alin.(3<sup>1</sup>); art.124 alin.(1<sup>1</sup>); art.127 alin.(2), alin.(3) și alin.(4); art.129; art.130 alin.(3); art.132 alin.(1) – (6); art.135 alin.(3); art.136 alin.(2); art.138 alin.(3); art.145 alin.(1) și alin.(4); art.145<sup>1</sup> și art.145<sup>2</sup>.

**Curtea,**

examinând sesizarea de neconstituționalitate, dispozițiile art.72-78, art.144 lit.a) și g), art.146, art.147, și art.148 din Constituție, ale Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, reține:

Legea de revizuire a Constituției României a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat la 18 septembrie 2003 și a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.669 din 22 septembrie 2003, urmând să fie supusă aprobării prin referendumul ale cărui organizare și desfășurare au fost stabilite prin Legea nr.375/2003, publicată în același număr al Monitorului Oficial al României.

Curtea Constituțională a mai fost sesizată, la data de 22 septembrie 2003, de un număr de 69 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului România Mare, în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra Legii de revizuire a Constituției României. Prin Decizia nr.356 din 23 septembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.686 din 30 septembrie 2003, Curtea Constituțională a constatat că soluționarea acestei sesizări nu este de competență sa.

Examinând prezenta sesizare, Curtea constată, de asemenea, că nu intră în atribuțiile sale controlul constituționalității Legii de revizuire a Constituției, după adoptarea acesteia de către Parlament și care urmează să fie supusă aprobării prin referendum, cu motivarea cuprinsă în decizia anterioară, pe care Curtea o reiterează și în prezenta decizie.

În conformitate cu prevederile art.146-147 din Constituția României revizuirea Constituției are loc în cadrul unui proces legislativ care începe prin inițierea revizuirii și se termină după aprobarea prin referendum a legii de revizuire adoptată de cele două Camere ale Parlamentului.

Atribuțiile Curții Constituționale în ceea ce privește inițiativele de revizuire a Constituției sunt limitativ prevăzute în art.144 lit.a) teza finală din Constituția României, în Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.187 din 7 august 1997 și în Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.84 din 24 februarie 2000.

Potrivit art.144 lit.a) teza finală din Constituția României, Curtea Constituțională se pronunță din oficiu asupra inițiativelor de revizuire a Constituției. La lit.g) a aceluiași articol se prevede atribuția Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului, și confirmarea rezultatelor acestuia.

Pentru exercitarea atribuției stabilite prin art.144 lit.a) teza finală din Constituție, prevederile art.36 alin. (1) și (2) din Legea nr.47/1992, republicată, stabilesc că, înainte de sesizarea Parlamentului cu o inițiativă de revizuire a Constituției, proiectul de lege sau propunerea legislativă se depune la Curtea Constituțională, care este obligată să se pronunțe în termen de 10 zile asupra constituționalității sale. Decizia Curții Constituționale se pronunță în plen, cu votul a două treimi din numărul judecătorilor Curții și se comunică celor care au inițiat proiectul de lege sau propunerea legislativă ori, după caz, reprezentantului acestora. Decizia se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

În exercitarea atribuției prevăzute de art.144 lit.g) din Constituție, potrivit art.45 din Legea nr.3/2000, Curtea Constituțională confirmă rezultatele referendumului național, pe care le publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Legea de revizuire a Constituției intră în vigoare de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I a hotărârii Curții Constituționale de confirmare a rezultatelor referendumului.

Curtea Constituțională și-a exercitat atribuțiile privind controlul constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției, prevăzute de art.144 lit.a) teza finală din Constituție, pronunțându-se, din oficiu, asupra constituționalității sale prin Decizia nr.148 din 16 aprilie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.317 din 12 mai 2003.

Nici Legea fundamentală, nici alte legi nu prevăd atribuția Curții Constituționale de a se pronunța și la sesizare asupra constituționalității Legii de revizuire a Constituției, adoptată de Parlament în condițiile prevăzute de art.147 alin.(1) și (2) din Constituție.

Nu s-ar putea reține atribuția Curții Constituționale de a examina sesizarea privind neconstituționalitatea legii de revizuire, pe baza dispozițiilor cuprinse în prima teză a art.144 lit.a) din Constituție, dat fiind că acest text se referă în mod explicit la legile supuse promulgării după adoptarea acestora de către Parlament, adică la legile organice și la cele ordinare, cu privire la care procesul legislativ este reglementat prin art.73-78 din Legea fundamentală. Or, legea de revizuire a Constituției face parte din categoria legilor constituționale, potrivit art.72 alin.(2) din Constituție, iar procedura de adoptare și de intrare în vigoare a acesteia este reglementată prin dispozițiile cu caracter special ale art.146-147 din Constituție, care nu prevăd procedura promulgării legii de către Președintele României. Această lege devine definitivă ca urmare a referendumului și intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Curții Constituționale de confirmare a rezultatului referendumului.

De principiu, atunci când poporul, deținătorul suveranității naționale, este chemat să se pronunțe prin referendum asupra legii de revizuire a Constituției, și din momentul în care Parlamentul a adoptat legea respectivă, cu respectarea procedurii și limitelor stabilită de Constituantă, nici o autoritate publică nu se mai poate pronunța. Astfel se explică faptul că instanța de contencios constituțional, în cadrul unui control *a priori*, potrivit art.144 lit.a) teza finală din Constituție se pronunță, *din oficiu*, numai asupra *inițiativeelor de revizuire a Constituției*.

Având în vedere considerentele expuse în prezenta decizie, dispozițiile art.72-78, art.144 lit a) teza finală și lit.g), art.146, 147 și 148 din Constituție, ale Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată,

**CURTEA  
În numele legii  
Decide**

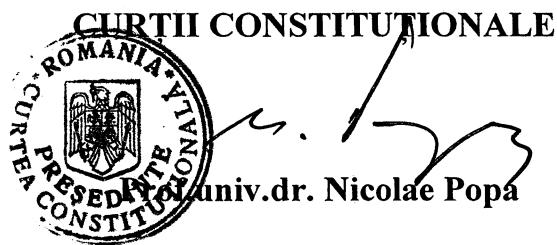
Constată că soluționarea sesizării privind neconstituționalitatea Legii privind revizuirea Constituției României, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședințele din 18 septembrie 2003, nu intră în atribuțiile Curții Constituționale.

Decizia se trimite președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Definitivă.

Dezbaterea a avut loc la 15 octombrie 2003 și la ea au participat: Nicolae Popa, președinte, Costică Bulai, Nicolae Cochinescu, Constantin Doldur, Gábor Kozsokár, Petre Ninosu, Șerban Viorel Stănoiu, Lucian Stângu, Ioan Vida, judecători.

**PREȘEDINTELE**



**PRIM-MAGISTRAT ASISTENT**

*Claudia Ier*

**Claudia Miu**



**R O M Â N I A**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**  
**CABINETUL PREȘEDINTELUI**

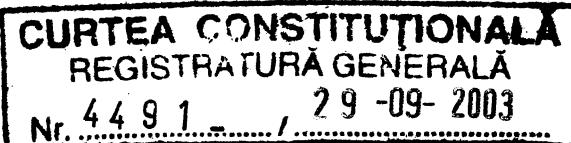
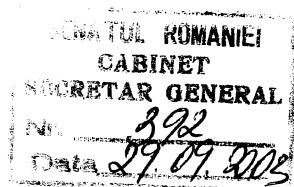
*Palatul Parlamentului*

*Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România*

*Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480*

*Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro*

**Dosar nr.407A/2003**



**Domnului  
NICOLAE VĂCĂROIU  
PREȘEDINTELE SENATULUI**

Vă trimitem, alăturat, spre informare, Decizia Curții Constituționale nr.356 pronunțată la data de 23 septembrie 2003, asupra sesizării de neconstituționalitate a Legii de revizuire a Constituției României, formulată de un număr de 69 de deputați, în temeiul art.144 lit.a) din Constituție.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,  
Prof. Univ.dr. Nicolae Popa

**ROMÂNIA**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

**Dosar nr.407A/2003**

**Decizia nr.356  
din 23 septembrie 2003**

**asupra sesizării de neconstituționalitate a Legii de revizuire a  
Constituției României**

Curtea Constituțională a fost sesizată, în temeiul dispozițiilor art.144 lit.a) din Constituție, la data de 22 septembrie 2003, de 69 de deputați, în vederea declanșării controlului de constituționalitate asupra Legii de revizuire a Constituției României .

Potrivit tabelului cuprinzând semnăturile autorilor sesizării de neconstituționalitate, cei 69 de deputați sunt următorii: Ludovic Abiței, Maria Apostolescu, Mitzura Domnica Arghezi, Gheorghe Ariton, Ștefan Baban, Mitică Bălăeț, Ioan Bâldea, Angela Boga, Augustin Lucian Bolcaș, Damian Brudașcă, Constantin Bucur, Florea Buga, Daniela Buruiană Aprodu, Cristian Valeriu Buzea, Corneliu Ciontu, Radu Ciuceanu, Emil Crișan, Gheorghe Dinu, Ion Dolănescu, Dumitru Dragomir, Constantin Duțu, Nicolae Enescu, Gelil

Eserghep, Vlad Gabriel Hogea, Iancu Holtea, Costel Marian Ionescu, Daniel Ionescu, Mihaela Ionescu, Smaranda Ionescu, Marius Iriza, Florina Ruxandra Jipa, Leonida Lari Iorga, Ștefan Lăpădat, Nicolae Leonăchescu, Irina Loghin, Paul Magheru, Ludovic Mardari, Adrian Mărăcineanu, Ilie Merce, Ioan Miclea, Julian Mincu, Costache Mircea, Ion Mînzină, Ion Mocioi, George Moisescu, Adrian Moisoiu, Văsălie Moiș, Ștefan Păscuț, Doru Dumitru Palade, Eugen-Lucian Pleșa, Constanța Popa, Costel Eugen Popescu, Gheorghe Pribeanu, Octavian-Mircea Purceld, Dumitru Puzdrea, Grigore Emil Rădulescu, Emil Rus, Octavian Sadici, Dănuț Neculai Saulea, Ioan Sonea, Anghel Stanciu, Mircea Stoian, Paul Șnaider, Marcu Tudor, Lia Olguța Vasilescu, Nicolae Vasilescu, Marinache Vișinescu, Ion Băncescu și Nicolae Grădinaru.

Sesizarea a fost trimisă Curții Constituționale prin adresa nr.51/651 din 22 septembrie 2003 a Secretarului general al Camerei Deputaților și a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.4416 din 22 septembrie 2003, formând obiectul Dosarului nr.407A/2003.

Sesizarea înaintată Curții cuprinde, în esență, următoarele critici de neconstituționalitate:

1. Încălcarea limitelor revizuirii, consacrate în dispozițiile art.148 alin.(1) din Constituție, prin aceea că se recunoaște dreptul cetățenilor români aparținând minorităților naționale de a se exprima în limba maternă în fața instanțelor de judecată.

2. Încălcarea principiului independenței justiției și a principiului separației puterilor în stat ca urmare a faptului că Legea de revizuire a Constituției României, prin noua redactare a art.132 alin.(2) lit.c) prevede că din Consiliul Superior al Magistraturii fac parte, de drept, ministrul justiției și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

3. Încălcarea de către Parlament a dispozițiilor art.61 alin.(5) din Constituție prin modul de constituire a comisiei de mediere.

4. Încălcarea dispozițiilor art.147 alin.(1) din Constituție prin aceea că nu a existat cvorumul necesar pentru adoptarea unei legi constituționale.

**Curtea,**

examinând sesizarea de neconstituționalitate, dispozițiile art.72-78, art.144 lit.a) și g), art.146, art.147, și art.148 din Constituție, ale Legii nr.3/2000 privind organizarea și funcționarea referendumului, precum și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată,

Autorii sesizării solicită Curții Constituționale ca, în temeiul art.144 lit a) din Constituție să constate neconstituționalitatea Legii privind revizuirea Constituției României.

Legea de revizuire a Constituției României a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat la 18 septembrie 2003, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.669 din 22 septembrie 2003, urmând să fie supusă aprobării prin referendumul a cărui organizare și desfășurare au fost stabilite prin Legea nr.375/2003, publicată în același monitor oficial.

Examinând sesizarea, Curtea constată că nu intră în atribuțiile sale controlul constituționalității Legii de revizuire a Constituției, după adoptarea acesteia de către Parlament și care urmează să fie supusă aprobării prin referendum.

Astfel, în conformitate cu prevederile art.146-147 din Constituția României revizuirea Constituției are loc în cadrul unui proces legislativ care începe prin inițierea revizuirii și se termină după aprobarea prin referendum a legii de revizuire adoptată de cele două Camere ale Parlamentului.

Atribuțiile Curții Constituționale în ceea ce privește inițiativele de revizuire a Constituției sunt limitativ prevăzute în art.144 lit.a) teza finală din Constituția României, în Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României nr.187 din 7 august 1997 și în Legea nr.3 din 22 februarie 2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.84 din 24 februarie 2000.

Potrivit art.144 lit.a) teza finală din Constituția României, Curtea Constituțională se pronunță din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției. La lit.g) a același articol se prevede atribuția Curții constituționale de a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului, precum și obligația de a confirma rezultatele acestuia.

Pentru exercitarea atribuției stabilite prin art.144 lit.a) teza finală din Constituție, prevederile art.36 alin. (1) și (2) din Legea nr.47/1992, republicată, stabilesc că, înainte de sesizarea Parlamentului cu o inițiativă de revizuire a Constituției, proiectul de lege sau propunerea legislativă se depune la Curtea Constituțională, care este obligată să se pronunțe în termen de 10 zile asupra constituționalității sale. Decizia Curții Constituționale se pronunță în plen, cu votul a două treimi din numărul judecătorilor Curții și se comunică celor care au inițiat proiectul de lege sau propunerea legislativă ori, după caz, reprezentantului acestora. Decizia se publică în Monitorul Oficial al României.

În exercitarea atribuției prevăzute de art.144 lit.g) din Constituție, potrivit art.45 din Legea nr.3/2000, Curtea Constituțională confirmă rezultatele referendumului național, pe care le publică în Monitorul Oficial al României. Legea de revizuire a Constituției intră în vigoare de la data publicării în Monitorul Oficial a hotărârii Curții Constituționale de confirmare a rezultatelor referendumului.

Curtea Constituțională și-a exercitat atribuțiile privind controlul constituționalității inițiativei de revizuire a Constituției, prevăzute de art.144 lit.a) teza a finală din Constituție, pronunțându-se asupra constituționalității sale prin Decizia nr.148 din 16 aprilie 2003.

Nici Legea fundamentală, nici alte legi nu prevăd atribuția Curții Constituționale de a se pronunța, încă o dată, asupra constituționalității Legii de revizuire a Constituției, adoptată de Parlament în condițiile prevăzute de art.147 alin.(1) și (2) din Constituție.

Nu s-ar putea reține atribuția Curții Constituționale de a examina sesizarea privind neconstituționalitatea legii de revizuire, pe baza dispozițiilor cuprinse în prima teză a art.144 lit.a) din Constituție, dat fiind că acest text se referă în mod explicit la legile supuse promulgării după adoptarea acestora de către Parlament, adică la legile organice și la cele ordinare, cu privire la care procesul legislativ este reglementat prin art.73-78 din Legea fundamentală. Or, legea de revizuire a Constituției face parte din categoria legilor constituționale, potrivit art.72 alin.(2) din Constituție, iar procedura de adoptare și de intrare în vigoare a acesteia este reglementată prin dispozițiile cu caracter special ale art.146 -147 din Constituție, care nu prevăd procedura promulgării legii de către Președintele României. Această lege devine definitivă ca urmare a referendumului și intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Curții Constituționale de confirmare a rezultatului referendumului.

De principiu, atunci când poporul, deținătorul suveranității naționale, este chemat să se pronunțe prin referendum asupra legii de revizuire a Constituției, și din momentul în care Parlamentul a adoptat legea respectivă, cu respectarea procedurii și limitelor stabilite de Constituantă, nici o autoritate publică nu se mai poate pronunța. Astfel se explică faptul că instanța de contencios constituțional, în cadrul unui control *a priori*, se pronunță, *din oficiu*, numai

asupra inițiativelor de revizuire a Constituției (art.144 lit.a) teza finală din Constituție.)

Având în vedere considerentele expuse în prezenta decizie, dispozițiile art.72-78, art.144 lit a), teza finală, și g), art.146, art.147, și art.148 din Constituție, ale Legii nr.3/2000 privind organizarea și funcționarea referendumului, precum și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată,

**CURTEA**

**În numele legii**

**Decide**

Constată că soluționarea sesizării privind neconstituționalitatea Legii privind revizuirea Constituției României adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședințele din 18 septembrie 2003, nu intră în atribuțiile Curții Constituționale.

Decizia se trimite președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului și se publică în Monitorul Oficial al României.

Definitivă.

Dezbaterea a avut loc la 23 septembrie 2003 și la ea au participat: Nicolae Popa, președinte, Costică Bulai, Nicolae Cochinescu, Constantin Doldur, Gábor Kozsokár, Petre Ninosu, Șerban Viorel Stănoiu, Lucian Stângu, Ioan Vida, judecători.

**PREȘEDINTELE**



*Președintele dr. Nicolae Popa*

**PRIM-MAGISTRAT ASISTENT**

*Claudia Miu*  
Claudia Miu